

ԱՐԵՎԱՏՅԱՆ ՀԱՅՈՒԹՅԱՆ

No 27

Łódź, Piątek, 31 stycznia 1936

אזרחים: לארון, בטלריק אורהר 21 טען, 71-224

14

10

דִּסְלָגֶםְפֿרִיט אַבְעָר דֵּי דִּירִיטְשָׁע חֹבֶות אֲם עַמְּ כּוֹמָט דֵּי פּוֹילִישָׁע מַלוּכָּה-בְּאַהֲנָשָׁ

דער רעדנער מײַנָּס, אָנוּ מֵיר הַאֲבָעָן רַעֲכָת זֶה
צֹו עַמְּרוֹרְוֹעַן אָוִיף דַּעַר שְׁפִּירְבִּיזָּאַרְטְּלִיבָּר דִּיְתְּשָׁעַר
לְאַיְלָאַלְטָעַט אָנוּ פִּינְגְּלִיכְיִיט. סָחָרִישָׁע סָגָלִידִ
קִיטִּיט אָיז אַיְינְעַן קָוָן דִּי דָּאַיְגָע בְּצָיְאָנְגָּלָעַע מְעֻלוֹת,
וּזְאָס אַלְעַ אַגְּרָקְעָנָעַ בַּיְּ דִי דִּיְתְּשָׁעַן, אָפָּן מִיט
וּזְעַלְכָּעַר דִּי דִּיְתְּשָׁעַן רַיהְמָן זֶה קָוָן אַיְגָגָן.
בִּישְׁת אַיְינְגָּמָל הַאֲבָעָן מֵיר שְׂוִין גַּעַחְעַרְתָּן קָוָן קִיהְ
דַּעַר קָוָן דִּיְתְּשָׁעַן פְּאַלְקָן דִּי בְּעַטְּנָנָגָג קָוָן דַּעַר
דִּיְתְּשָׁעַר טְרִיקִיִּיט אָנוּ סָלְדִּיקִיט אַין פְּעָרְלִיכִ-
טוֹנְגָּעַן. עַס מַוְּעַדְעַס זֶין אֵי מִסְּפָּרְשָׁת עַגְּדָנִיש
אַדְעַר אֵזוֹ שְׂוֹאַכְּבָּר דָּרוֹק מַצְדָּךְ דַּעַר פּוֹיְלִישָׁר

600 ידילישע עסקנים אויף אונ' איפנאמע פאר דער סטמיזעל-דעלטגאציע

אונצער זזאָרט

דאס געפאנט פוֹן דער שעָה

דער וס פון שנאר, זואס האט זיך אין דער לאץ
טער צויט אוייסטענטאָסען איזוֹת אָגונזיעַן קעפֶן אָין
פּוֹטוֹעַן, דראָהט זען ערפלילְיעַן די שווין אָיזוֹ אָוִיד
שְׁוֹתָחָבָעַ פָּאוֹזְיעַס פּוֹן אָהוֹנְשֶׁר ווּוְרְטְּשָׁאָפְּטָלִיכְשׁ
עַקְוִיכְטָעַנְצָן אָין קָאָסֶד. אָטְחוּווֹי, מְכִישׁ, נְעַמֵּטֶן אָין זָוְשֶׁן
מְעַן גּוֹת וְזָוַךְ אָפְּ אַחֲבָוָן ווּוְעַגְעָן דָּעַר שְׂרוּדָעַלְיכְשׁ
אַאנְטִיסְּטָמִיטִישָׁעַר הָעָצָעַ, זואָס ווּוְרָתָ אָוְגָאַיְוָהָעָלִיךְ
טָאָגָאָרִין, טָאָנָאָרִים, גַּעַמְּרִיבְּעָן אַיזְוַתְּ דִּי שְׁפָאָלְטָן
פּוֹן דָּעַר עַנְדָּעַקְיְּשָׁעַר פְּרָעָמָן די דָּאַוְוָעַ מְלָאָכָה
וּוְעַרְתָּם דָּוֹךְ די אַוְנוּפְּרָאָזְנָמָן אַוְרָטָלְיכְעַן גַּעַוְוִסְעָנָלְאָזָעַ
עַבְּדָעַקְיְּשָׁעַ רַעַמְּאַתְּנָעַן גַּעַבְּיָהָרָט אַזְוַתְּ רָאָפְּגִינְיָדְךָ
מְעַן צְבָטְקוּיְשָׁעַן אָוֹפָן, אָוּסְאָיו וְזָרָ בָּאָמָתְ נִישְׁטָמָן
צְוַיְוָנָהָרָהָן, וואָסָס זְעַמְּרָן נְזָדְעַמְּרָעַטְבָּעָן אַגְּנִיטָאָן-
צְיַעַן מְרַעְפָּטָן אָוֹהָה אַנְעַהְרָגְנָהָן אַפְּקָדָאָמָן אַזְוִיְשָׁעָן
די פְּרִוְוָעָן אַוְנְבָּעָוָאָסְטִיכְיְּזָנְעָן בּוּלְיִישָׁעַן
דָּעַר יְהָדָה אַיזְוַתְּ דָּאָס אַוְמְגָלָס פּוֹן פּוֹלוּעָן — די דָּאַוְעָעָן
לְאָזָהָוָגָן ווּוְרָתָם פְּסָרָר אַרְיִינְגָּהָעָמָרָט אָין די סְוחָות
פּוֹן דִּי בּוּלְיִישָׁעַ נְאָסָפָעָן אָוֹן דָּעַר גַּוְיִטְ פּוֹן שְׁנָאָה
אָאוֹן הָאָס דְּרִיְינְמָט אַזְיָּין מִזְוַח אָוֹן די העַצְשָׁע אָוֹן
רְהַמְּפָטָת אַחֲרָוָס אַנְעַהְרָגְנָהָן רַעַשְׁתָּאָעָ, וואָס דְּרִיְטָט זְיךָ
אַזְוַתְּ שְׁוֹן אָוּן בְּשָׁוִים.

א הלואה פון 200 מיליאן פונט שטערליינן
אויפּ צו פַּרְגָּרֶעָמֶרֶעָן די ענגלישׁע פַּעֲרְתִּידְיִינְגְּנוֹס-מייטְלָעָן

שטען זענען און בעטלין פאָרגענַהּקְמָעָן בָּרוּר
זען אַיִן שִׁיכָּת מֹתָם דָּעַם דָּרִיטָעָן יַאֲתָרְדָּאָג
פֶּעֲמַחְמָהּקְמָעָן חַוְּרָדְ דֵּי נַאֲצָוָאָגָל - סָאַצָּאָג
דוֹ מַאֲכָטָם. עַם הָאָטָם עַלְעָרוֹתָן נַעֲבָלָס אַזְּן עַם
הַעֲרָתָם דָּעַר, "פִּיהָרָעַד" אַלְיוֹן. עַפְעַם הָאָטָם זָוֵר דָּעַר
לְלַנְּיִשְׁתָּן נַעֲמַחְלָתָן אַיִן דֵּי הַעֲרָעָס פָּזְן דֵּי נַאֲצָוָאָג
יעַפְעַם הַאֲפָרְדָּרְגְּנִיךְוֹת, וַוחֲלָבָע מִיר זַעַנָּעָן גַּעַשְׂעָדָן
צָו הַעֲרָעָטָן בֵּי אַזְּעַלְכָּבָע פִּישְׂרָלִיבָע פַּעֲלָמָעָט - קִין
נַעֲבָלָס הָאָטָם אַיִן יְזָוֵן הַרְעָעָנְמִירְיָסְטָם דָּאָם
פָּאַלְמָא, אָזְדוֹ יְהָעָנָה, וּזְוֹן דֵּי וּוְשָׁתָּרְרִיךְ וּוְעַזְּ
זָוּתָן זַיְתָּהָעָן פָּעֲגִינְטָעָן פָּזְן דֵּי פְּרוֹכָטָפָן דָּעַם
אָל - סָאַצָּאָגְלִיסְטִישָׁוֹן וּוְגָס.

העבבי אויז דאס מחרוועריגנטע אין דער גאנגען
וואלען דאס, וואס די קראפט פון זיינט יוזענ-טינער
שאסט איז איזזוי נרויז, איז ניט זיטנרגן בי רעד
מאכט איז פהערונגן א אפאציע, בעוויזען זי זאך
אנגשווואלען, אויב עס האנדערעלט זיך זוענין דעם
חוידישען פראבילען אין פוילען — זעיר ווילען איז
צע פערויזטליךען זיינט יוזענ-פראנגרם. עס איז
במעט ניטש פארהאזו קיין איזו עשבית פון פאליטר
מען, לאוועלעניאטמל בען, זוורטשאפטמיכען לעבען
אויף וועלכען דער דאוינער מחרוועריגנטע פאקט זאל

**וַיַּעֲשֵׂה לְאָנָדָן פְּלָאנֶט נִישְׁתָּחֹזְרִיהְרוּן דִּי דַּעֲמִילִיטָאָרִיזְרַטָּע
וַיַּרְעֶפֶעֶן עַרְלָלְעֶרֶט דַּעַר דִּיְעַשְׂעָר אַוְסְעָרִי-מִינִיסְטָעֶר פָּאוּ נְוִירָאָט**

ע. שם הנקט זו אנטישוּבָען אַלְעַקְלִיבָעַן
רֹזֶבֶת פָּנוּ מְשֻׁאֲדָא אָוּן וּוְילְקָרָן, וּזְאָסָן גַּעֲרוֹשָׂרָטָם
וּוְאַתָּה הַוִּינְטִיבָעָן טָאגָן. „בֵּית טַר 4 יְאָחָד צִוָּת —
רְבָר פִּיהִירְדָּר דָּעָן נְטוּאָמָט — אָאֵיד וּוְעָלָאֵיד
וּ, וּזְאָסָן, „אָאֵיד וּוְעָלָאֵיד פְּסָמוֹן” — אָאֵיד שָׁעָר
רְקָאְלָךְ אָסָר אָדָמָנָטָמוֹן. שָׁר הָאָטָם דִּימָשָׁ
עַתְּרַפְּיָהָרְתָּן צָום וּוּדְרַמְּשָׁאָפְּטָלְוָעָן רְאוֹין, דָּאָסָן

אין גושם בעשיטוינע אין זיין מורה דינער לאַטקייט.

אינו מושך פון דרייניג'האר ווילקליך אס קראפונז
וזו. עד הआט בעוויזען די וועלט, וואט איזו עזען,
וזד נישט שטומען פון דער שרעליכר ווען
פון 1914 וויזער איריגצייטויפען אין אאטס
בעוואָט אַפְּנַיְמַנְקָעָעָג, וואט צ'יחט אַדרוֹס
בֵּין בְּעֶרֶשׂ

אַבְשָׁלָוֹת נֶגְרָלִישָׂמֶן אֲחַנְתָּעָרְנָמָעֵן בְּכִדִּי אַקְפָּגָעָן
נְגַוְוִוְרְשָׁעָן דְּעַרְ אַנְטִי-סְעַמְיִיטִישָׁעָר אַגְּנִיטְאַגְּעַיָּע. עַם קָעָן
אַזְאָךְ נִישָׁמֶן בְּעַטְרָאָכְבָּט וּוֹשְׁרָעָנֶן פָּאָר אַזְאָךְ גַּעַטְנוּוֹר
קְהֻמָּגָן דִּי אַרְטִיכְלָעָן פָּוּן דִּי יְוִדְיָהָעָן פְּתַחְלִיזִיסְטָאָעָן,
וּזְאָם וּוֹדָעָן פְּתַחְעַפְנָטְלִיבְכָּט אַיְן דְּעַרְ יְוִדְיָהָעָר פְּרָעָ
סָעָן. זְוִיעָר שְׁמִינְיוֹן וּוֹשְׁרָטָם דָּאָךְ אַוְיָף דְּשָׁר נִישְׁמִיטִי-יוֹדוֹ
שְׁעָר גָּאָם לְגָמְרָיָה נִישְׁמָת גַּעַתְרָעָמָט. דָּאָם עַרְשָׁמָעָ גָּעָ-
בְּאָגָטָהָ פָּוּן דְּצָעָד שָׁהָא אַיְן דְּעַרְ אַיְצְמָגְעָר צִוְּיָת וּוֹאָלָט
עַרְבִּיפָּעָר נְשָׁוֹעָן צֹו אַחְגָּאָנוּיְזָרָעָן אַפְּרִימָעָ אָוּרָפָּ-
קְלָלְשָׁוְגָס אַרְבָּיִיטָ צְוּוֹיְשָׁעָן דִּי פּוֹיְלִישָׁעָ מְאָסָעָן אַיְן
פּוֹיְלִישָׁעָר שְׁפָאָךְ. אַזְן זָבָם עַם וּזְעַמָּן נֶגְאָזָ
שְׁוֹאָךְ דִּי הַאֲפָנוֹנָגָעָן, אַוְיָף וּוֹשְׁכָעָן עַם אַיְן פָּאוּזָ
חַטוּזָעָן חַטוּזִילְמָאָמָן, מָוֹן דָּאָךְ דְּעַרְ פְּרוֹבָּעָמָבָט

לענירונג פראַיעסטערט נישט קיין שם פיעז פער
לענירונג דעם, וואָם וואָלטען געפֿאנטן ענדערן רעט
פערויכערונג גענטגען אין דער ריכטונג, אוֹ עס
פֿרְזִיסְקּוֹאַ אין אוֹיְבּעֶרְדוֹהָיִן. אַינְיָעַן צִוְּתָגְנָעַן
ווערט נוֹשֵׁט גַּעֲלָאָנטְן קִין שָׁמֶן שְׂעִירָאָקְצִיעַ צָוָּה
פֿערְכָּאָפָּעַן דֵּי סְטָמְפָּעַן
*
סָאָרָאָם, רַעֲנִירְוָנְג, פָּאָרְזִי, פָּאָרְלָאָמְעָנְטָם
לְיִתְּחַיֵּס פּוֹן דַּעַר רַעֲנִירְוָנְג עַמְּדַה אַבְּפָעַן זִקְּרָעָרְבָּעָן
לְדִינְגִּיטִּס אַיְן פָּאָרְגָּעָלָמָהָן אַזְּוִיזָגִן פּוֹן פָּאָרְזִי
63 רַעֲנִירְוָנְג. עַמְּדַה אַיְן בְּעַשְׁלָאָלְעָן גַּעֲוָאָרָעָן צָוּ בְּעַל
רוֹעָנִיצְעָן דֵּי צָהָל רַעֲנִירְוָנְג, פָּעָמְשָׁעָטְעַלְגָּרְנִירְגָּן רַעַט
רַעֲנִירְוָנְג - הַעֲלָאָרָאָצִיעַן, וְאַזְּמָתָם זִקְּרָעָרְבָּעָן סְדָּר אָהָן צִימָט
קָאָמְעָנְטָם אַמְּגַעַנְמָהָן גַּעֲוָאָרָעָן.
סְפָּמוֹנִיעַ.

דאמ אלאז האט מען או פערדאנסטען דעם אדי דעם מארך פון די ביינער. ער חאמט ווילעט שען אונט איזה פ דשׂר ווועלט דעם אושטבאָר פון אַ אַרְדְּנָסְטִיךְ הַלְּחַמְתָּן. זווער שטעהן זיך די פעלצעער סטַּטְּבָּאָסְטִיךְ ווַיְהִי אֶלְאָזְעָן אַזְעָן דעם בלוטיגען טאנזן. אומֵץ נאָגָן טפַּען מעווען די מִילְיאָנָן דַּשְׂרַיְהָרָעַטְעַ, די אַחֲן אַצְּהָל דעם גַּעַנְּדַר טַוְיַּעַנְּדַר קְרִיפְּטַעַסְטַּ, די אַחֲן אַצְּהָל דעם אַזְוִימִים, די אַזְעַנְּהוּ יְהִידָּן, די בַּעַיְלְעַדְעַנְּשָׁן פון דער מַוְּרַאֲדִינְגָּן שְׁלַאֲכָם. אַוְיְפָנָסְיִ שְׁמַעַתְּרַטְּ דַּי מַעֲנְשָׁהִיטָּן אַזְעָן שְׁמַרְשָׁק וְיְהִינְאָטְיוֹזְהָט אַזְעָן דַּשְׂרַ צַּקְוָנְטָבָּט פְּלָאָן סְקָטָט זיך צוֹ וְיְהִעְרַתְּ לְלִוְיָן שְׁאָרְפָּטָן רַעַנְגָּן. דָּאָם מַעֲמָד.

בשְׁגָן אֶל פַּעֲמֵשָׂר בָּהָר

וְכָרְנוֹת) • פַּעֲבָרְהָן זִשְׁיטָלְאוּסְפֵּי

אטיות וזה נסמכה. אבנער נאר א זוילע פון אונדר ער נאר גאנצער וויסגענטאטטלייכער שפונג אין דעם לעכטן דערפער, וויל און מינען אייגנען אוייך דער נאנצער וויסגענטאטטלייכער שפונג אין דעם לעכטן דערפער, וויל און מינען אייגנען זוילטער זעה 20-טען זיין?

אַשְׁשִׁילָמָעַ פָּזֶן אֲזֵלָאַד

ווען עס דורך נטע פון דער דער מאהנטער איז
לונג איזורייס האט די צאחל ווועגן בעטראָפַען:
און 1860 איזים מיט א צעהנטעל פראנָזֶה
דער אלגּענְמִינְגֶר צאחל פֿאָפְּרִיקָאנְטָעָן (ה. ח. ג.)
שמונְדר גִּיגָע וועפְּרָם - קִימְטָע אָז אַינְדּוֹסְטִירָה
און 4 מיט דרייעצְעַה נטע פון דער מאהנטער איז
בָּחוּות און 1861 — 1 מיט פֿאָפְּרִיקָאנְטָעָן

**בדער פראצענט פון יודישע מאברילאבטעד אונ הילפֿס-
בחות אין די יאהרען 1862-1860**

הַנְּאָזֶן בְּרִידָמָן (נְאָזֶן בְּרִידָמָן)

בז' איבער ד' פונצג, צו די בערויטער געגען אונטערנעם
זען זיך פעריכעגעט פאלענערדיינע אונטערנעם
לוי מאָרגענשטיין — 37
ויזקסעלפֿשִׁי — 34
ווארישטאטען, יעקב צערערפּוֹם — 33
שטעטאטען, מישח מאָיר אַרכָּאָך — 28
פְּנַחַם לוֹפְּשִׁי — 26
וואָרְשָׁטָאטָעָן, אלְּיָהָמָן — 26
בעגן — 26
וואָרְשָׁטָאטָעָן, אלְּיָהָמָן — 26
שטעטאטען, נטֵן לוֹפְּגָּטִי — 24
וואָרְשָׁטָאטָעָן, זעַן זוֹטְעַזְּן — 23
וואָרְשָׁטָאטָעָן, מישח ישָׂאָן
דער אלענערזינער צָהָל גַּעֲהִילֶּפָּס — בּוֹחוֹת אָיוֹן דָּעַ
וְתָאָלָן אָוֹן בִּינְוּעַל — אוֹיסְקָרְבִּיטָוֹן פּוֹן 4880, זָעַר
צעַן גַּעֲוּעַן 65 זָדָעַן, בִּינְוּעַל — פְּאַבְּרִיקָטָעָן
צעַן גַּעֲוּעַן 81, דערְגָּטָעַר 6 זָדָעַן, גַּעֲהִילֶּפָּס — בּוֹחוֹת
איָן דָּשָׁ בִּינְוּעַל — אוֹיסְקָרְבִּיטָוֹן זָעַעַן גַּעֲוּעַן 550
דערְגָּטָעַר 175 זָדָעַן.
איָן 1862 זָעַעַן איָן פְּאַרְקָאָנְטָעָן 1860 וְאָלָן
אוֹן בִּינְוּעַל — פְּאַבְּרִיקָטָעָן גַּעֲוּעַן 35 זָעַעַן, אוֹיפּ
דער אלענערזינער צָהָל גַּעֲהִילֶּפָּס — בּוֹחוֹת אָיוֹן דָּעַ
וְתָאָלָן אָוֹן בִּינְוּעַל — אוֹיסְקָרְבִּיטָוֹן פּוֹן 3890, זָעַר
צעַן גַּעֲוּעַן 75 זָדָעַן, בִּינְוּעַל — פְּאַבְּרִיקָטָעָן
צעַן גַּעֲוּעַן 81, דערְגָּטָעַר 6 זָדָעַן, גַּעֲהִילֶּפָּס — בּוֹחוֹת
איָן דָּשָׁ בִּינְוּעַל — אוֹיסְקָרְבִּיטָוֹן זָעַעַן גַּעֲוּעַן גַּעֲוּעַן
ואָלָן דָּשָׁ בִּינְוּעַל 180 זָדָעַן.
איָן דָּעַם נָאמָעַן,, "פְּאַבְּרִיקָטָעָן" פָּעַזְיָיכָעָט
דִּי סְטָטִיטִיק פּוֹן יָעַנְשַׁר צִימַּט, סִיּוֹ זָעַלְפְּסָטְשָׁטָעָן
דִּיאָגָע וּוּבְּעָרָם — מִינְסָטֶר, סִיּוֹ אַינְדוּסְטְּרִילָעָשָׁה, דִּי
בעַרְיעַטְעַנְדְּגָעַן וּוְאַקְלוֹגָן אָיוֹן דָּשָׁר אָזָהָל פּוֹן דִּי דָּאָר
זָעַג פְּאַבְּרִיקָטָעָן, בְּמַשְׂךְ פּוֹן דִּי יָאָהָדָעַן 1860 —
זָעַג 1862 (2437) אָוֹן 1860 אָוֹן 1862 (1862), 7 זָעַדְשַׁן וּוּבְּעָדָשָׁן
וְעַנְעַן הָעַבְּסָמָזָוּרְשִׁילְדִּיךְ אַפְּטָלְיוֹנָא פּוֹן דָּעַם
דִּעְמָאַלְטָדְגָעַן אַינְדוּסְמָרְזִילְרִיזּוּם.

פָּנוּ דֶּרֶפְּ.
פָּנוּ יְוִדִּישָׁע
פָּנוּ פְּרָאצְעַמְטָן פָּנוּ

הער פערלען-טערמַט זומרטין אָזֶם וועשְׁפְּרִישָׁען
בשערה דהאט לְסֹוחַ עַרְמָעָגְלָבָט אֵגְעוּסָעָ צָהָלָי וְזַיְזַעְן,
אוֹ זַיְזַעְן זַוְּזַעְן קָעְנָעָן נָוְבָר זַוְּן דַי נָאָךְ פָּרָחָאָזְן
געַנְעַן שָׂוְרָגָנְקִימַעַן. אַזְן דַי 50 גַּגְשָׁעָ יְאָהָדָעָן עַנְתָּאָזְן
שְׁמַעְתָּהָעָן אַזְן לְאָדוֹן וּוּאַסְפָּאַמְּלָאָל מְעוֹדָר וּוְרִישָׁע וּוּתְבָעָרָן
וּוּאַרְשָׁתָאַטָּעָן. צַוְּ דַי גַּהֲעַטָּעָן פָּנוּ זַוְּיִהְאָבָעָן גַּעַדְן
הערט פָּלְגָּעָנְדִּילְעָן צַוְּוִי אַוְנְטָרְנָעָהָמָנוֹכָעָן, וּוּגַעַעַן
יוּשְׁבָעָן עַם אַזְוֵּן אַוְגָּז גַּעַלְגָּעָן אַרוֹסִצְעָבָעָקוּעָן פָּנוּ

דו אפקטן א היופעל ידיעות, וועלכע אילסטמאנע זונען ווערטט געווען 8 הונ-
זונער ענטוועוילונג איזונער פון דז אונגע אוווי אונ-
דרט דהפעל.
אין 1855 האט די פאפריך געהאט 20 ואראשט-
טערעהמאונגין, איז די וועבשוי פון ביינונויל אין
מען איז האט בעשעתנעם 2 מוייטשע, 18 גיעוד
וזאל - איזיסאָרְבִּיְוָנְגָן, וועלכע האט געהערט צו
בען איז האט בעשעתנעם 12 אָרְבִּיוּתָע, זומאַטן 32 מאַן; די פראָ
בראָסֶט צו ציהען איז 1851 קיון לאָרוֹן דָּאוּרָה פון דָּאוּרָה
הוֹצְאָה איז ווערטט געווען 13 טוֹחָעָנד 956 רופעל
באָכָּשָׁאָו איז האט דָּאָנְפִּינְדָּעָט, אָפָּאָרְיךָ" פון
ביינונויל אין וואָל - אָוּבָּאָדְּבִּיְוָנְגָן; די פאָפָּרְיךָ בעשעתנעם 2 מוייט-
טען איז בעת חער מְרִינְדָּוָגָן בעשעתנעם פון 15 ואָרְשָׁטָאָזָע, זומאַטן
מען איז בקרוב האט זיך נעדראָפְּטָעָט ערען 34 מאַן.
אָנוֹ 1858 האט דָּאָנְפִּינְדָּעָט, אָוּבָּאָדְּבִּיְוָנְגָן, דָּאָרְבִּיְוָנְגָן, 20 מאַן.

העכשווים נספחים לארון המתים. וויליאם ג'ונס מזכיר במאמריו שמיינטן היה אחד משלישיים שהובילו את הלוויה של מלכה רוזה ב-1660, והוא מזכיר גם את קבורה בהרלינגטון. וויליאם ג'ונס מזכיר במאמריו שמיינטן היה אחד משלישיים שהובילו את קבורה בהרלינגטון.

בצ'רוויז'ן. זו עיר כביש האט עלייביגער בעקמצען. זויט 1859 נארהען די אומטליכע אויסויזען לויום אפער די אומטליכע אויסויזען, אויז דער פער, נישט משור די דזונגע אונטערענעםונג. געהם פון עלייביגערס אונשטליכט געווען איפיסעל בע-, די צויזטן ערסטער אונטערענעםונג אויז, אוין סיידענער. און 1851 החט די דזונגע אונשטליכט תחילת פון די 60 גער יהדרען געווען די וועבערי שערמאנט נאדר 12 וואָלעטמאָטן און החט בעשפֿן פון וואָל-הוּסאָדְרִיבְּטוֹגְן פון מאָרְקוּס דוּרטַמְּטָן. מינט 19 מאי. דער ווערט פון דער יעדְרֶלְכֶּשֶׁר פֿרְאַס. פון דער דזונגע אונטערענעםונג האבען מיר סטראָד האטען אויז געוווער 8 טוֹוֹעֵנד 4 הופערט הויסיגן ביסטישע ודייעט נאָר פון דריי יהדר.

וועודען און 30 אַרְבִּיטָרֶה, צוֹאַמְעָן 91 מאָן,
וועודען און 4 אַרְבִּיטָרֶה, צוֹאַמְעָן 28 מאָן; דע-
ווערט פון 1861 האט די פֿאָפֿרִיךְ פֿערְמָאנְטָן 57 וואָר-
שְׁמָאנְטָן פָּון אַז ווערט פון 428 רְהַפְּעָן.
יעד 4 הנדרערת חומישע זְבוּבָל. די מַאֲשִׁיגָן זע-
צְיַע אָנוּ די צְהָל אַרְבִּיטָרֶה אוֹזְשָׁעָן די זְלָפָעָן
וּאָס אָנוּ פֿרְוּחָעָרְדָּעָן 1860-1870 יְהָרָה.
אונן 1854 האט די פֿאָפֿרִיךְ פֿערְמָאנְטָן 16 זְוָר-
וועודען און 1867 האט די פֿאָפֿרִיךְ פֿערְמָאנְטָן 16 זְוָר-

הנִזְמָנָן

לְבִרְכָתֶךָ אָז וּאַתְּ אֲמֹר אֶת־בְּשָׂרֶךָ כִּי־בְּשָׂרֶךָ תֵּשְׁבֶת
וְאַתְּ תֵּשְׁבֶת בְּבָשָׂרֶךָ וְאַתְּ תֵּשְׁבֶת בְּבָשָׂרֶךָ וְאַתְּ תֵּשְׁבֶת

אויך דער שלימט מל פראאוים.
האט קיון מול או ליוו געשעטען אין מיד גויפע
וואויך נוישט ועהאט אויך שבת און אויך ביז אס כויה
בז'ן מטאט האט נישט גען
אויך שאלען כהוּה אונטערן אונטערן אונטערן.
איך ביז אס כויה בן מאהוּן

ואפורה לעוד און דער, פאַר ליגט נאָך ביז היינט
אַין געעהקטען ווֹאַתְּרַעַן.
האָב אַיד מִיךְ געטומען צי מַאֲנוּפֶּקְמָהָה, האָב
אַיד אוּבִּיגִן געטמאָפָעַן דערנַעַפְעָן: האָב אַיד גַּעַן
סְבָּרָם וְגַּוְּשָׁמָּה חַדְּרָה אָן וְיַזְּרָעָלָן, וְגַּוְּשָׁמָּה
אַטְּמַעַטְּמָה, פָּטוּ בְּחַאַפְּן אַוְּסְכַּמְּנִישָׁטָן דָּוּ וְנַאֲבָטָן אַנְּ

בון איד נועווארען א זאקסען, מאכער, איזו גע-
נווילר — א נקבה. אונז דורך שפֿיז איזו געווען, איז איז-
זאקסען געווואסט וועלכע ס'אייז די פֿרושאה מיט
עד נעקזיפט זומעריסחוּת, איזו געוווארען — ווינ-
טוּר. האב איזק פֿאַברְזִיכְרֶט האָרְנָאָדְלָעָן, האבען די
זוייפער אַפְּגַּעַשׂ וְרוֹעֵן די חָר אָזְזָעָן זעוווארען, בְּכָאָפְּ-
טְשִׁיכְעָם;

— וזהם חיינו, כי וואס? מ'זוכט אויס א סע —
בון אויר גשועהען א דיסקאנטער, האט מען מיר- אונדראטיקעל. עפנעם אווא ארטיטעל, וואס זאל ויין
אונטערתנערלטט, קינדריעג' פאפרידען, וואס די,, וויז- גאנגעפאר.
ספאנוואלעס" און די ושראנטמען זאגען שווין לאגאנז האונ אוד גענטהנטס מויין זודענען און גענטענען
אויפון ערלק האמת, און בי היילט בעה אעד נאך זוכען אַס טעאָן - אַרטיטיקעל, וואס זאל ויין גאנגעפאר,
ויאו אונט קרב אברת אַס גאנט זוּ וואלטער זוּ: האונ אַס אַס לאגאנז: שענובכו בון ב'האָה גאנגעפאר.

בון איד געוווארען אט טוישער, האפ איך גע. גאנגעאר, אט פונס ניע בראטומוש, וואס בוין אויצט האט טויזיט רהאלוארען, פונטען אוות דיויטשען קארכטעלקען. מען פון דער בראנזישע נישט געוואויסטען.

**בז"ה איז מײַטען ווּ
דער: ד' אוֹיפֿלעָפְּטוּ פֶּן אָנוֹיִשׁ בְּרָאָנְשָׁעָן**

ג' אבעהושאנע

הערען. — „קנידלאעד!!...
דלאה ממען קאנען מאכטן. צו דעם מז'ו
סאנ', א קניידלאעד. - בענטיעאליסט, וואס לאן
טו, איזו ואו? רעלענסט דז דיז איז
— בזומן מושאגען, או חסר דעה? דאס איז בי מישן
דייז אן ארטיקעלע פון וווען אן, וועגען דאס קנידלאעד
געוארען א פראנזושע? אן ארטיקעל, וואס מ'בריך
עס פון איזין פכח אום אנדרען, אונד דערצ' א דיז
זידרישער ארטיקעל?
בראפענשען איז איצט נעליבען איינן פלאַז
— פשעטלע, די האסט א טוות. דאס איז געדי, קניידלאעד - בראָזישען'. אמאָל האט טס
וואָען אמאָל. אמאָל האט ממען קנידלאעד געדארפט קניידלאעד פכח צום צוּוויטען,
בן איזין פכח אום אנדערען. אמאָל איז דאס טאַקען איזו ממען איזו, מ'כפֿי' מיט, קניידלאעד
יעשווען א ריינן יודער ער ארטיקעל. הײַנט איז געואר צען ווועטער.
——
דלאַן א ניע מעדע, מ'זוצט קנידלאעד א גאנץ ואָהָר,

פָּנוּ מְשָׁה בֶּרְאַדְרָזָן

שְׁפָאַסְגָּעַ
סְּצָעַנְפָּעַ

אַ פְּרַאַשְׂעַלְוַ כִּינָעַ

בְּעַדְרָף מַעַן נָאָר מַעֲרְטְּלִיגְּעָן מִימֵי פִּירָעָה
אָנוּ מִוּת שְׁוֹעָרָתָן
(כְּפָמָן אַרְוֹת דַּי שְׁוֹעָרָתָן)

אַ 2 עַ:

— הַעֲרָתָן... הַעֲרָתָן...
— אָנוּ אַגְּוֹמְנוּ לְיקָרָתָן אָנוּ בְּאַשְׁעָרָתָן...
— דַּי הַיְּבָבָה דַּעַם בְּעַדְרָרָתָן הַאָט וְנָאָר
יַיְקָעַקְעָרָתָן...

קְלוֹנוֹג-אַיְן-גָּאוֹג:

וְיַיְ אָנוּ מִיד... וְיַיְ מַאְכָטָן מִיד פָּאָר אַוְתָּמָרָן

אַ 2 עַ:

— האַוְתָּמָרָן שְׁמָיָן... שְׁמָיָן וְאָרָךְ...
— עַמְּ שְׁאַקְעָלָט וְרַךְ דַּרְרַחְמָלָעָל...
— עַמְּ טְרִוְיְטָלָט זְרַךְ דַּי עַדְרָ...
— סְּכִילְוִיטָם דַּאְרָ בִּים אַלְמָטָעָן... בִּים אַלְמָטָעָן
— דַּי קַעְפָּה וְוַעַט וְאָנוּ שְׁפָאַלְטָעָן...
— מַעַן דַּאְרָה וְרַךְ בְּעַהְלָלָטָעָן...
— פְּעַרְשָׁטָעָקָעָן זְרַךְ...
— מַעַן דַּאְרָה וְרַךְ וְאַגְּוִוִּישָׁתָן. אָנוּ פְּעַרְשָׁטָעָקָעָן...
— רַאַטְעוּתָעָט זְרַךְ מַוְתָּן לְעַבְעָן... בִּירְגָּעָן
פָּוּן פְּעַקְוֹן...

טְשִׁי-פָּאָ-טְשָׁאָ:

(מִימֵי אַמְּבָדָם - שְׁפָעָן)

וְאָנוּ... זְאוּ זְעָנָן זְיָי... דַּי מַעְרְדָּעָט... דַּי
רוֹצְחִיבָּם... דַּי גְּלִוְיָם...
אַ 2 חָותָה דַּאְרָה מַעַן דַּאְרָה זְיָי, וְאָסְטָמָרָק
זְוּ אַרְיוּעָן...
אַטְבָּלָד וְעַל אַרְיךָ זְיָי גְּבָעָן...
אַרְיךָ וּוּלָל זְיָי שְׁוֹרָן... אַרְיךָ וּוּלָל זְיָי בְּפָולָל
רַעֲלָאָגָעָן...
אַיְן רַבְעָ נָאָר... אַיְן וּוּלָל בְּלָוָי... פָּוּן שְׁטוּבָ
אַרְוִיְגָעָגָגָנָעָן...
אַטְבָּלָד וְעַל אַרְיךָ זְיָי וְיְזָוָעָן...
זְהַעַר אַרְיךָ זְיָי גְּבָעָן...

הַאָרְ-אַחְ-דְּזָוָן:

אַרְוֹוָס... אַרְוֹוָס... פָּוּן שְׁטוּבָ אַרְוֹוָס...
הַזְּחִוָּתָן, דַּן, אַשְׁחָה... אַרְיךָ מַעַן דַּי מַעְרְדָּעָט...
אַרְיךָ מַעַן דַּאְרָה, אַטְשִׁין-אַטְשִׁין, אַטְשִׁין
פְּעַמְּשָׁאָט אַקְלָטָמָן...
אַרְוֹוָס פָּוּן דַּאְרָה, אַטְשִׁין פָּוּן שְׁטוּבָ...
הַזְּוּלָמָט זְרַךְ דַּאְרָה נִשְׁתָּחָבָעָן...
אַגְּנִישָׁת... אַגְּנִישָׁת... אַגְּנִישָׁת...
אַרְיךָ מַעַן דַּי גְּרוּסָעָט גְּנוּזָלָטָעָן...

טְשִׁי-פָּאָ-טְשָׁאָ אַגְּנוֹלִיְפָט... גְּנוּזָרָאָל בְּלִיבָּב
שְׁזִינָי פְּנוּגְיְוָעָט. דַּי אַבְּוּרְגָּוָן קְרָכָעָן אַרְוֹוָס
סְּרָעְכְּנוּרָגָעָן פָּוּן דַּי בְּנָהָעָטָנִישָׁעָן.

אַ 2 עַ:

— אַטְבָּלָד אַטְבָּלָד אַיְן... הַאָרְ-אַחְ-דְּזָוָן...
— זְוּי זְוּי צְוָגָעָן וְיַיְםָרָעָן...
— שְׁעַר קְעָן גְּוַיְבָרְשָׁנָן מַנוּ...
— מִינְטָמָט מַאְכָעָן אַיְתָמָט פָּאַרְקָעָט...
— אַיְירָקְיְוָעָן זְגָט גְּבָעָטָמָעָן...
— דַּאְרָם קְוָמָט אַיְתָמָט אַגְּנִישָׁת...
— הַזְּוּלָמָט זְרַךְ דַּאְרָה נִשְׁתָּחָבָעָן...
— אַגְּנִישָׁת... אַגְּנִישָׁת... אַגְּנִישָׁת...
— טְשִׁי-פָּאָ-טְשָׁאָ אַגְּנוֹלִיְפָט... גְּנוּזָרָאָל בְּלִיבָּב
שְׁזִינָי פְּנוּגְיְוָעָט. דַּי אַבְּוּרְגָּוָן קְרָכָעָן אַרְוֹוָס
סְּרָעְכְּנוּרָגָעָן פָּוּן דַּי בְּנָהָעָטָנִישָׁעָן.

אַ 2 עַ:

— אַטְבָּלָד אַטְבָּלָד אַיְן... הַאָרְ-אַחְ-דְּזָוָן...
— זְוּי זְוּי צְוָגָעָן וְיַיְםָרָעָן...
— שְׁעַר קְעָן גְּוַיְבָרְשָׁנָן מַנוּ...
— מִינְטָמָט מַאְכָעָן אַיְתָמָט פָּאַרְקָעָט...
— אַיְירָקְיְוָעָן זְגָט גְּבָעָטָמָעָן...
— דַּאְרָם קְוָמָט אַיְתָמָט אַגְּנִישָׁת...
— הַזְּוּלָמָט זְרַךְ דַּאְרָה נִשְׁתָּחָבָעָן...
— אַגְּנִישָׁת... אַגְּנִישָׁת... אַגְּנִישָׁת...
— טְשִׁי-פָּאָ-טְשָׁאָ אַגְּנוֹלִיְפָט... גְּנוּזָרָאָל בְּלִיבָּב
שְׁזִינָי פְּנוּגְיְוָעָט. דַּי אַבְּוּרְגָּוָן קְרָכָעָן אַרְוֹוָס
סְּרָעְכְּנוּרָגָעָן פָּוּן דַּי בְּנָהָעָטָנִישָׁעָן.

רַיְ-צִוְּן-אַיְלָ:

— גְּמַלְלָעָן צְוִוָּת... אַקְרָבָן...

שְׁמָאָ-הַיְ-לְיָוָן:

— סְּאַיְוָן דַּי נְשָׁמָה אַיְתָמָט...
פָּאַרְקָעָט אַיְן עַד... גְּנוּזָרָאָל...

מִתְּמָמָת הַאָט עַד זְרַךְ דַּי אַצְטָמָט...

אַיְן הַעֲלָדָעָן - קְאַמְּפָאָן אַיְנָשָׁעָן...

אַיְן עַד וּמַעַט דַּאְרָמָט אַיְנָשָׁעָן...

אַחְמִימָנִיָּן צְוּי זְיָן אַשָּׁה...

אַ 2 עַ:

(גְּנוֹוֹנָן)

אָנוּ אַיְבָגָן וְיַיְםָרָעָן צְוָי זְיָן אַיְן...

קְיָיָהָתָן אַיְנָשָׁעָן...

אַיְתָמָט פָּרָאַסְעָקָעָן בִּינְעָן...

(סְּפָעָן-גְּנוֹוֹנָן) אַיְן, חָן...

זְעָרָה צְוָי אַיְנָשָׁעָן...

זְעָרָה צְוָי אַיְנָשָׁעָן...

אַיְן אַיְנָשָׁעָן...

• ٢٦٣

סאטיישן

J
E
F

כתר נזירים

הַלְלוּ גָּדוֹלָה

לזרען פָּרִישָׁא
ארען שְׁבָת הַגָּדָר

הנִזְקָנָה

פְּרִיָּנָאִי דָּשֶׁב ۳۱ יָמָנוֹנָא ۹۷

בְּרִיאָתָן צַדְקָה יְהוָה גָּדוֹלָה כְּלָמָדָה 27

שָׁאַלְתִּי "יְהֹוָה
בְּלֵזֶב
בְּלֵזֶב"

הנְּצָרָת נִזְבְּנָה-לְעֵגֶל, קַמְטָן יְמִין אַלְמִין & כְּנָסָרָן.

הַבְּשָׁר — חיותם של בעלי חיים, מזון וטחנות. איד. דאראט זענט פון זייל רינט פערמן — כלאיר-ה-דיסלן. איד. דאראט זענט פון זייל רינט.

בְּאַתָּה תִּשְׁמַח בְּעֵדָה כִּי כָּל-עַמּוֹד
בְּעֵדָה כִּי כָּל-עַמּוֹד בְּעֵדָה כִּי כָּל-עַמּוֹד

קינה (עומ פאלון): סנטה-ז'אן, פאלוןיאם דהסן
הרים (עומ פאלון): סנטה-ז'אן, פאלוןיאם דהסן

ר' יונתן: את אטם עזענין ד' פאלגנא ב' שברות
אלא דען אנטיגולא נטאנן ריאזן פאלגנא קדען ס-
איין חסיד האחים זיך בעריה פאלגנא רעם בגדיין
באיין חסיד האחים זיך בעריה פאלגנא רעם בגדיין

בְּלֹא לִזְעָלָה - סַעַד
— אֲלֵיכֶם וְאַלְכֶם נָשָׁרְתֶּם: תְּלַבְּשֵׂנְתֶּם כְּלֵי־מִלְחָמָה
— אֲלֵיכֶם וְאַלְכֶם נָשָׁרְתֶּם: תְּלַבְּשֵׂנְתֶּם כְּלֵי־מִלְחָמָה

נאמן מוריית עזרתנות
שאובען: נאמן מוריית ווועט די וועלן גראונט ער-עיטן 16

THE JOURNAL OF CLIMATE

